

Překvapivý vzestup „městských“ liberálů přibrzdil jízdu ANO. Nejen ve městech

Foto: Renata Matějková, Seznam Zprávy

Piráti pod vedením Zdeňka Hřiba (vlevo) a Starostové v čele s Vitem Rakušanem jsou stranami městských liberálů. To ovšem nutně neznamená, že jejich voliči žijí pouze v metropolích.

Volby nemají jen jednoho vítěze v podobě ANO. Na dvacet procent vylepšili svůj společný výsledek také Starostové a Piráti. Voliči jim poprvé v historii nabídli možnost vytvořit ve Sněmovně vlivný liberální blok.

Analýzu si také můžete poslechnout v audioverzi.

Hnutí Andreje Babiše vylepšilo po čtyřech letech svůj výsledek o 7,5 procenta. Ale také Česká pirátská strana a hnutí Starostů získaly o 4,5 procenta víc, než jejich společná koalice PirSTAN před čtyřmi lety.

I tvůrci Babišovy kampaně slibující všechny vymoženosti pečovatelského státu si museli povšimnout, že v některých regionech jejich kampaň úplně nezabrala. Nejnápadnější to bylo v Praze, kde lídr kandidátky Karel Havlíček přidal k minulému volebnímu zisku jen 2,3 procenta. Volné hlasy totiž zabrala právě obě liberální uskupení, jejichž výsledek se v hlavním městě zlepšil skoro o osm procent.

[Následuje obsah vložený z jiného webu. Zde jej můžete přeskočit. Přejít před obsah vložený z jiného webu.](#)

Tandem Starostů a Pirátů spolupracoval v odstupující vládě s konzervativní koalicí Spolu, proto veřejná debata teprve upřesňuje, kam vlastně formace Víta Rakušana a Zdeňka Hřiba zařadit.

Například lídr Motoristů Boris Šťastný, kterému liberálové povolili v pražských volbách jen pět procent, dehonestoval v rozhovoru pro ČT Piráty jako radikální levici a mohl argumentovat tím, že žádají „milionářskou daň“ – tedy že chtějí sazbou daně z příjmu postihnout prodeje firem.

Poslanec Karel Haas z ODS se spokojil s tvrzením, že Piráti jsou levice. Dokladem může být, že spolu se STAN žádají progresivní zdanění příjmu.

Na druhé straně podle redaktora dvouměsíčníku Listy Patrika Eichlera lze Starosty sotva považovat za levicovou stranu, když ve svém programu – podobně jako Piráti – preferují na rozdíl od sociálních dávek snížení daní pro zaměstnance s nižšími a středními příjmy.

Z Eichlerova pohledu jsou Starostové a Piráti klasickými liberálními stranami, kterým se ve volbách podařilo oslovit „novou střední třídu“, tedy především zaměstnance veřejných institucí a administrativní pracovníky velkých korporací. Tématy jsou obvyklá témata západních liberálů, tedy ochrana životního prostředí, podpora rodin a vzdělávání, liberalizace konopí, ochrana menšin a uvolnění pravidel pro eutanazii.

Městské strany, které zase tak městské nejsou

Sněmovní volby předvedly, kde mají Piráti a Starostové největší podporu. Nejde totiž jen o Prahu a okolí, jejich popularita vyrostla také ve východních a jižních Čechách a na jižní Moravě. Vesměs jde o regiony, kde měla dosud nejsilnější podporu koalice Spolu, jejíž hlasy liberální blok převzal.

Naopak zřetelně ztrácel proti ANO tam, kde měl Babiš k dispozici více volných hlasů od voličů levicových nebo radikálních stran, v první řadě na Ostravsku a Ústecku.

Piráti a Starostové jsou zároveň městskými liberály. S výjimkou Prahy nedosáhl nárůst jejich podpory v žádném z krajů bilance hnutí ANO, podařilo se jim to však v několika krajských městech, konkrétně v Brně, Plzni, Olomouci a Hradci Králové.

Termín „městský volič“, který se stal cílem liberální kampaně, přitom nutně neznamená člověka, který žije v některé z metropolí. Je pravda, že výsledky STAN a Pirátů byly lepší v krajských než například v okresních městech, ovšem minimálně stejně dobré výsledky si mohli připsat v tzv. satelitech, případně obcích s dobrou dostupností.

Příklady nejsou k dispozici pouze v okolí Prahy nebo Brna, platí to i pro České Budějovice, jejichž největší satelity jako Roudné, Hrdějovice nebo Litvínovice hlásily liberálům lepší výsledky než krajské město. Neplatilo to ovšem v obcích jako Rudolfovo, Vráto, Srubec nebo Dobrá Voda, které sice také leží hned za hranicí Budějovic, loni je však od krajského města oddělila bariéra dálničního obchvatu D3.

[Následuje obsah vložený z jiného webu. Zde jej můžete přeskocit.Přejít před obsah vložený z jiného webu.](#)

Volební chování tuzemských satelitů se stalo ilustrací teze rakousko-amerického sociologa Gernota Wagnera, podle kterého se dnes lidská sídla nerozdělují na města a venkov. Rodiny se totiž mohou stěhovat do klidného prostředí za městem a za dobře placenou práci či kvalitními službami dojíždět do města. Městským voličem je z takového pohledu každý, může se ovšem stát nespokojeným voličem, pokud se jako v případě Rudolfova nebo Srubce zhorší dostupnost městského centra nějakou překážkou.

Nespokojenců - a spolu s tím obliba populistických stran typu ANO - přibývá také se vzdáleností od metropole. Jedním příkladem za všechny je Horšovský Týn. Na rozdíl od padesát kilometrů vzdálené Plzně, kde liberální strany překročily s přehledem hranici 20 procent, se v Týně musely spokojit s 15 procenty. V přidružených obcích Horní Metelsko nebo Tasnovice se výsledek proti minulým volbám nezlepšil, a tak se v nich liberálové nedostali ani přes 10 procent.

I ANO sílí ve městech

Vyhlídky se pro Piráty i Starosty zlepšují s tím, jak se bude zlepšovat životní úroveň a dostupnost městské infrastruktury také na odlehlém venkově. Nutně to však k budoucím triumfům vést nemusí.

Podpora konkurenčního ANO totiž roste rychleji než v případě liberálů také přímo ve městech, konkrétně v těch čtvrtích, kde se zhoršují dopravní či sociální podmínky, případně kde se nezlepšují stejně rychle jako v sousedství.

V Olomouci jsou tradičními pevnostmi levicových a později populistických stran klasická původní socialistická sídliště Povel a Nové Sady, která jsou od zbytku města oddělena frekventovanou Velkomoravskou ulicí. Tentokrát však v nich rostla podpora liberálních stran stejně jako v městském centru. Důvodem může být fakt, že se na Povel protáhla tramvajová linka křižující Velkomoravskou, a navíc okraje sídliště ožily novou výstavbou.

[Následuje obsah vložený z jiného webu. Zde jej můžete přeskocit.Přejít před obsah vložený z jiného webu.](#)

Nic se však nezlepšilo na českobudějovických sídlištích Máj a Vltava, kde žije víc než třetina obyvatel krajského města. Od centra je přitom také dělí frekventovaná magistrála, k tomu ještě řeka a jedinou možností, jak překonat bariéru, jsou tři – obvykle přeplněné – silniční mosty. Babiš si ve volbách proti roku 2021 polepšil na obou sídlištích „ostravským“ tempem o 10 procentních bodů. Rakušan s Hřibem zůstali víceméně na svém.

Efekt zaostávajících obvodů ale letos pocítila dokonce i Praha, ovšem netýká se to primárně gigantického sídliště Jižní Město, které se postupně revitalizuje, ale o něco menších panelových čtvrtí Černý Most a Řepy, které jsou „od světa“ odděleny aspoň ze dvou stran mohutnými magistrálami a kde si Babiš polepšil na hlavní město neobvyklými pěti procenty.

[Následuje obsah vložený z jiného webu. Zde jej můžete přeskocit.Přejít před obsah vložený z jiného webu.](#)

Nejmenší nárůst hlasů pro liberály zaznamenaly z pražských panelových sídlišť Letňany, Stodůlky a Libuš, kde podle ČSÚ žije okolo 30 procent cizinců. V průměru přitom nemá české státní občanství každý čtvrtý Pražan.